

MITROVICAKOMPANIA UJËSJELLËSI RAJONAL SH.A.
REGIONAL WATER COMPANY J.S.C.
KOMPANIA REGIONALNI VODOVOD D.D.

Rruga e Liqenit p.n. - 40000 Mitrovicë

DATA: 01.08.23 NR.: 01-1067

DATË/A	01.08.2023
REFERENC-Ë	01
PËR/ZA/TO:	Ministrinë e Ekonomisë -NJPMNP, z. Valon Prebreza -Udhëheqës i Njesisë për Politika dhe Monitorim të NP, z.Adem Ahmetaj- Analist për Monitorimin e Ndërmarrjeve Publike
NGA/OD/FROM:	Kompania Rajonale Ujësjellësi "Mitrovica" Sh.A. - Bashkim Kurti - Kryeshefi Ekzekutiv
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Plani i Veprimit për Zvogëlimin e Humbjeve të Ujit 2023 nga KRU-Mitrovica Sh.A.

Me anën e kësaj shkrese ju dërgojmë Planin e Veprimit për Zvogëlimin e Humbjeve të Ujit 2023 nga KRU-Mitrovica Sh.A.

Me respekt,

MITROVICA

KOMPANIA RAJONALE UJËSJELLËSI SH.A.
REGIONAL WATER COMPANY J.S.C.
KOMPANIJA REGIONALNI VODOVOD D.O.

KOMPANIA RAJONALE UJËSJELLËSI SH.A.
REGIONAL WATER COMPANY J.S.C.
KOMPANIJA REGIONALNI VODOVOD D.O.
MITROVICA
TELEFAN: 029423-747, 500-304

Nr. 01-1067

Data: 01.08.2023

**PLANI I VEPRIMIT
PËR
ZVOGËLIMIN E HUMBJEVE
TË UJIT 2023**

KOMPANIA RAJONALE UJËSJELLËSI "MITROVICA" Sh. A.

Korrik, 2023

Emri:	Strategjia për Zvogëlimin e Humbjeve të Ujit 2023
Numri i Protokollit:	
Versioni:	01
Aprovuar nga:	BD
Datë:	10/07/2023
Dorëzuar:	<ul style="list-style-type: none"> • Kryeshefi Ekzekutiv • Zyrtari i Lartë Financiar • Drejtori Teknik • Drejtori Komercial

PËRMBAJTJA

1.	HYRJE.....	4
2.	GJENDJA EKZISTUESE.....	7
3.	CAQET E PËRCAKTUARA.....	8
4.	REDUKTIMI I HUMBJEVE KOMERCIALE.....	9
4.1.	<i>Synimet Operative për Reduktimin e Humbjeve Komerciale.....</i>	<i>10</i>
4.2.	<i>Aktivitetet e Planifikuara.....</i>	<i>10</i>
5.	REDUKTIMI I HUMBJEVE REALE (FIZIKE).....	16
5.1	<i>Synimet Operative për Zvogëlimin e Humbjeve Reale/Fizike.....</i>	<i>17</i>
5.2	<i>Aktivitetet e Planifikuara.....</i>	<i>17</i>
6.	INVESTIMET	

1. HYRJE

Humbjet e ujit kanë efekt negativ ekologjik, ekonomik dhe social dhe janë pjesë përbërëse e pashmangshme e çdo sistemi të ujësjellësit. Shkalla e ujit të humbur është një tregues i mirë i mungesës së efikasitetit në menaxhimin e sistemit dhe është e ndërlidhur me treguesit tjerë të performancës financiare dhe operative. Zvogëlimi dhe kontrollimi i qëndrueshëm i humbjeve të ujit në një sistem të ujësjellësit është një problem kompleks i cili kërkon një qasje gjithëpërfshirëse dhe shumëdimensionale. Kjo për faktin se humbjet e ujit kanë tendencë natyrale të ngritjes nëse nuk ndërmerren masa adekuate për ndaljen/zvogëlimin e tyre—rrjedhjet nga gypat shtohen vazhdimisht, numri i ujëmatësve që nuk matin saktë rritet, të dhënat për konsumatorët vjetërsohen etj.

Ky dokument ka për qëllim që të përkufizojë qasjen e KRU "Mitrovica" Sh.A. (Kompania) si dhe aktivitetet të cilat do ti ndërmerren në periudhën 2023 për zvogëlimin e humbjeve të ujit- Ujit të pa faturuar (UPF) me qëllim të përmbushjes së synimit të saj strategjik, që është: *'Ofrimi i shërbimeve kualitative për të gjithë konsumatorët dhe rritja e qëndrueshmërisë financiare'*. Këto aktivitete janë të mbështetura në analizimin e sasisë së ujit të humbur si dhe të faktorëve që ndikojnë në humbjet e ujit.

Në rastin e KRU Mitrovica , zvogëlimi i humbjeve të ujit (UPF) paraqet padyshim një prej sfidave më të mëdha për faktin se aktualisht më tepër se gjysma e ujit të trajtuar të cilin Kompania e distribuon në sistem (55% vit) nuk faturohet si pasojë qoftë e humbjeve fizike (rrjedhjet nga gypat) apo

humbjeve komerciale (gabimet në matje dhe lexim, vjedhjet etj.). Shkalla kaq e lartë e humbjeve të ujit jo vetëm që shkakton humbje substanciale financiare për Kompaninë por ndikon drejtpërdrejtë në cilësinë e furnizimit të konsumatorëve (ndërprerjet e rregullta në furnizim) që ka për pasojë rrezikimin e cilësisë së ujit dhe rrjedhimisht paraqet kërcënim permanent për shëndetin e popullatës.

Është e qartë se Kompania nuk mund ti eliminojë në tërësi humbjet e ujit, megjithatë, mundet dhe është e vendosur që ti zvogëlojë ato. Rëndësia ekonomike e humbjeve të ujit dhe nevoja për një strategji të reduktimit të UPF mund të ilustron me faktin se reduktimi i UPF në shkallën prej 44% - që është synim i Kompanisë për periudhën deri në fund të vitit 2023 - do të kursente sasi vjetore prej mbi 2.000.000 milion m³ ujë në krahasim me vitin 2022. Për më tepër, me zvogëlimin e planifikuar të humbjeve të ujit do të përmirësohej cilësia e shërbimeve që iu ofrohen konsumatorëve dhe do të promovohet drejtësia në mes të konsumatorëve duke ndërmarrë veprime ndaj konsumatorëve të kyçur ilegalisht dhe atyre që abuzojnë me shërbimet e ujësjellësit.

Me qëllim të eliminimit të konfuzionit eventual lidhur me terminologjinë e cila përdoret kur bëhet fjalë për humbjet e ujit (përdorimi jokonsistent i termave si: humbjet teknike, humbjet fizike, humbjet administrative, humbjet komerciale etj.), në këtë dokument është përdorur terminologjia standarde e adoptuar në metodologjinë për llogaritjen e bilancit ujqor të Asociacionit Botëror të Ujërave (IWA), ku humbjet e ujit ndahen në:

- Humbjet komerciale,
- Humbjet teknike

Tabela standarde e IWA-s për bilancin ujq është paraqitur në figurën 1 në vijim:

Tabela 1: Tabela Standarde e IWA-s për Bilancin Ujq

Sasia e Ujit që Hyn në Sistem	Konsumi i Autorizuar	Konsumi i Autorizuar që është Faturuar	Uji i Faturuar i Matur	Uji i Faturuar	
			Uji i Faturuar i Pamatur		
	Humbjet e Ujit	Humbjet Komerciale	Konsumi i Autorizuar që nuk është Faturuar	Uji i Pa-faturuar i Matur	Uji Pa-faturuar (UPF)
				Uji i Pa-faturuar i Pamatur	
		Humbjet Teknike		Konsumi i Paautorizuar	
			Pasaktësitë e Ujëmatësve		
	Rrjedhjet nga Rrjeti i Transmisionit dhe Distribucionit				
		Rrjedhjet nga Rezervuarët			
		Rrjedhjet nga Kycjet deri te pika e Ujëmatësit			

Sic mund te shihet nga tabela e mësipërme, dallimi në mes të konceptit *Humbjet e Ujit* dhe *Uji i Pa-faturuar* (UPF) konsiston në atë se UPF përfshinë përpos *Humbjeve të Ujit* edhe ujin e konsumuar që është autorizuar por që nuk është faturuar.

Me Planin e veprimit për Zvogëlimin e Humbjeve të Ujit për vitin -2023 janë përcaktuar synimet operative për adresimin efektiv të humbjeve të ujit dhe gjithashtu edhe treguesit e matshëm dhe afatet kohore për implementimin e secilës prej masave të planifikuara për reduktimin e UPF.

Strategjia do të rishikohet në baza 3,6,12 mujore.

2. GJENDJA EKZISTUESE

Parakusht për hartimin dhe implementimin e një strategjie të zvogëlimit të humbjeve të ujit është diagnostifikimi i gjendjes ekzistuese në bazë të cilit diagnostifikim pastaj mund të projektohen masat e duhura dhe të zhvillohet një programi efektiv për reduktimin e UPF. Në këtë kontekst, dhënia e përgjigjeve në pyetjet bazike si: (i) Sa ujë humbet? (ii) Ku humbet? dhe (iii) Pse humbet? është me rëndësi esenciale për adoptimin dhe implementimin e zgjidhjeve praktike për zvogëlimin e humbjeve të ujit.

MUAJ	Pill 2023	Maj 2023	NDRYSHIMI	NDRYSHIMI %
Prodhimi m ³	2,191,862	2,226,642	34,780	2%
Prodhimi l/sec	818	831	13	2%
Faturimi m ³	1,012,420	1,151,878	139,458	14%
Faturimi l/sec	378	430	52	14%
Faturimi nga uji €	397,410	451,739	54,329	14%
Faturimi- te tjera €	3,225	3,703	478	15%
Faturimi Total pa TVSH€	400,635	455,442	54,807	14%
Faturimi total me TVSH	432,609	491,935	59,326	14%
Inkasimi nga uji €	349,476	352,032	2,556	1%
Inkasimi - te tjera €	3,624	4,005	382	11%
Inkasimi Total €	353,099	356,037	2,938	1%
Nr. i Konsumatorëve	48,743	47,840	(903)	-2%
% e Inkasimit	82%	72%		
Uji i pafaturuar në m ³	1,179,442	1,074,764	(104,678)	-9%
Uji i pafaturuar ne %	54%	48%		
Uji i pafaturuar l/sec	440	401		

(i) Shkalla e humbjeve të ujit (Sa janë humbet e ujit?)

Shkalla e humbjeve të ujit për zonën e shërbimit të Kompanisë në vitin 2022 ka qenë 52.34 % Shprehur në vëllim kjo paraqet 14,402,337 milion m³ në vit!

(ii) Kuantifikimi (përcaktimi vëllimor) i humbjeve reale dhe aparente (Ku humbet uji?)

Kompania aktualisht nuk është në gjendje të kuantifikojë sasinë e *humbjeve komerciale* dhe *humbjeve reale* në totalin e humbjeve të ujit, megjithatë sipas të gjitha vlerësimeve humbjet aparente përbëjnë rreth gjysmën e humbjeve totale.

(iii) Shkaqet për humbjet e ujit (Pse humbet uji?)

Shkaqet për këtë shkallë të lartë të humbjeve të ujit janë të ndryshme. Praktikisht të gjitha

aspektet e veprimtarisë së Kompanisë kanë ndikim në humbjet e ujit: prodhimi, shpërndarja, mirëmbajtja dhe operimi, matja, leximi i ujëmatësve dhe faturimi etj. Megjithatë, tri janë identifikuar të jenë shkaqet kryesore për shkallën e lartë të humbjeve të ujit:

- **Mosmenaxhimi i duhur.** Edhe pse humbjet e ujit janë identifikuar si prioritet i Kompanisë deri tash nuk ka pasur strategji të zhvilluar për menaxhimin e tyre.
- **Problemet kulturore dhe sociale.** Problemet me sundimin e ligjit janë reflektuar edhe në rritjen e humbjeve të ujit në formën e lidhjeve ilegale, dëmtimin e rrjetit të ujësjellësit, manipulimin me ujëmatësja etj.
- **Problemet teknike.** Për shkak të resurseve të limituara financiare, investimet në rehabilitimin dhe mirëmbajtjen e sistemit të ujësjellësit kanë qenë minimale, dhe ato kryesisht të financuara nga donatorët. Për më tepër rrjeti i distribucionit nuk i ka të përcaktuara zonat hidraulike gjë që e vështirëson tej mase menaxhimin efektiv të humbjeve të ujit.

Trendi i UPF gjatë 3 viteve të fundit është paraqitur në figurën 2, më poshtë.

Tabela 2: Trendi i UPF Gjatë Viteve

m ³	2020	2021	2022
Prodhimi	26,506,027.00	27,454,562.00	27,298,408.00
Faturimi	12,481,627.29	12,348,929.02	12,896,070.32
UPF	14,024,399.71	15,105,632.98	14,402,337.68
UPF në %	53	55	52

3. CAQET E PËRCAKTUARA

Nga tabela e mësipërme në figurën 2, shihet se trendi i humbjeve është në korrelacion të drejtpërdrejtë me prodhimin e ujit – në vitet kur prodhimi ka qenë më i lartë kjo është reflektuar me humbje më të larta dhe anasjelltas. Pra është evidente se rritja e prodhimit të ujit nuk shoqërohet me rritjen e proporcionale të faturimit të ujit.

Me të drejtë shkalla e lartë e humbjeve të ujit është identifikuar si një prej problemeve kryesore me të cilat ballafaqohet Kompania. Rrjedhimisht, me këtë Strategji janë përcaktuar synime ambicioze për tejkalimin e kësaj sfide. Caqet dhe dinamika e reduktimit të UPF gjatë periudhës 2023-2025 janë dhënë në tabelën vijuese (figura 2).

Tabela 3: Synimet e Kompanisë për Zvogëlimin e UPF

Pianifikimi i uljes së UPF

m ³	2023	2024	2025
Prodhimi	25,000,000.00	23,500,000.00	21,000,000.00
Faturimi	14,115,887.00	14,302,204.00	14,492,248.00
UPF	10,884,113.00	9,197,796.00	6,507,752.00
UPF në %	43.54	39.14	30.99

Është e qartë se arritja e këtyre caqeve kërkon para së gjithash përkushtimin maksimal të menaxhmentit të Kompanisë për shfrytëzimin efektiv dhe eficient e të gjitha resurseve njerëzore dhe financiare dhe mobilizimin e plotë të stafit të Kompanisë. Kjo nënkupton jo vetëm përcaktimin e prioriteteve dhe ndërmarrjen e veprimeve efektive operative, por para së gjithash adoptimin e metodologjive të duhura për hulumtimin, monitorimin dhe kontrollimin sistematik të humbjeve reale dhe humbjeve komerciale.

Për arritjen e caqeve të përcaktuara, Kompania do të përqendrojë aktivitetet e veta në katër shtylla kryesore:

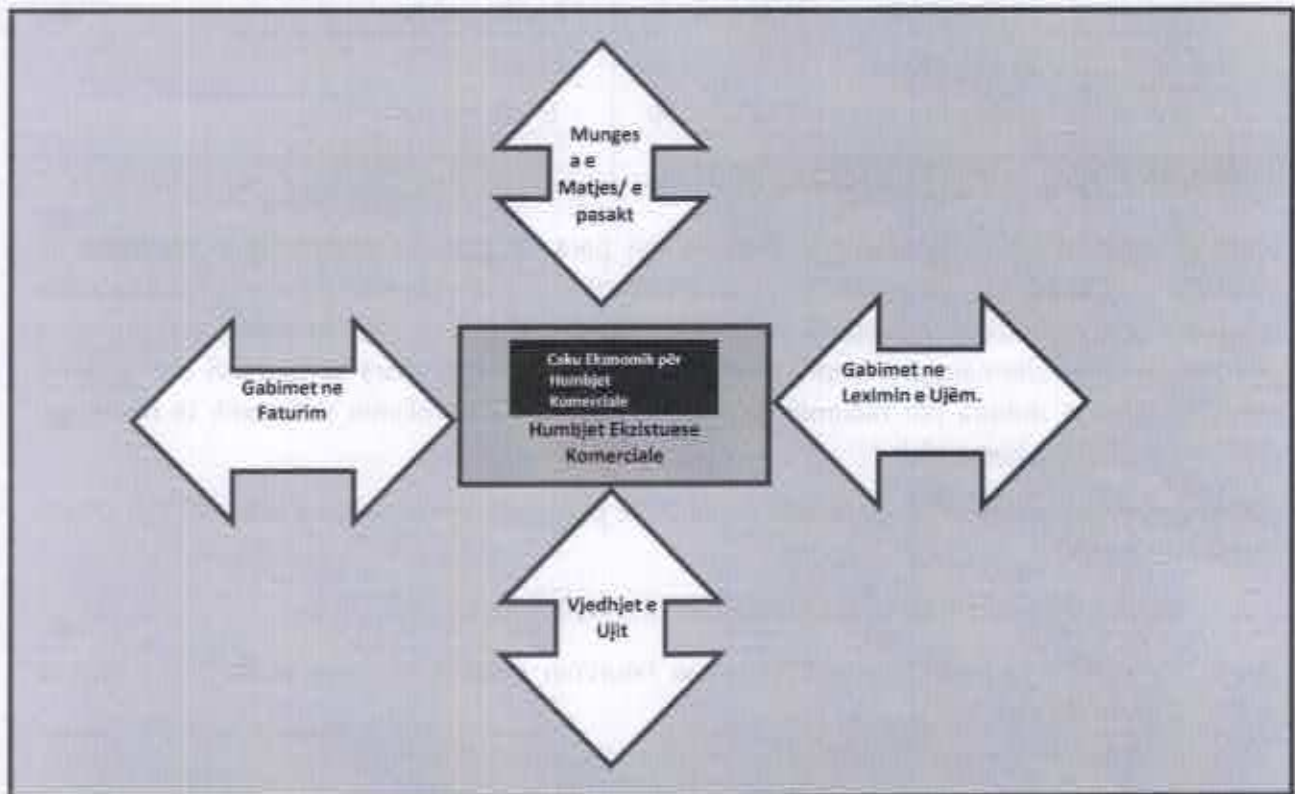
- (i) Matja e plotë dhe e saktë e ujit të trajtuar dhe konsumuar;
- (ii) Eliminimi i parregullsive të lidhura me faturimin e saktë në bazë të konsumit real të konsumatorëve;
- (iii) Identifikimi dhe legalizimi/shkycja e të gjitha kycjeve të paligjshme;
- (iv) Detektimi dhe riparimi sistematik i të gjitha rrjedhjeve si dhe monitorimi i rrjetit distributiv në kuadër të sektorëve të përcaktuar (Zonat e Matura-DMA).

4. ZVOGËLIMI I HUMBJEVE KOMERCIALE

Në parim humbjet *komerciale* përfshijnë:

- Shfrytëzimin e paautorizuar i ujit (vjedhja e ujit)
  - ✓ Lidhjet ilegale
  - ✓ Manipulimi me ujëmatës
- Gabimet në leximin e ujëmatësve
- Gabimet në faturim
- Pasaktësinë e regjistrimit të ujëmatësve
- Faturimin pa ujëmatës (paushall)

Figura 1: Metodologjia e IWA-s për Kontrollimin e Humbjeve Komercial

Prioriteti kryesor i Kompanisë në zvogëlimin e humbjeve të ujit është reduktimi i humbjeve komerciale. Luftimi me sukses i këtyre humbjeve paraqet sfida për menaxhmentin e Kompanisë dhe presupozon ballafaqimin me sukses me tri elementet menaxhuese:

- Menaxhimin e resurseve njerëzore (punëtorëve)
- Menaxhimin e resurseve fizike (pajisjeve, para së gjithash ujëmatësve)
- Menaxhimin e resurseve organizative (procedurat)

Reduktimi i këtyre humbjeve nuk kërkon investime financiare të larta por para se gjithash përkushtim maksimal të menaxhmentit dhe prandaj mund të arrihen rezultate të konsiderueshme përmes ndërmarrjes së masave si:

- Inspektimi dhe detektimi i lidhjeve ilegale dhe vjedhjeve të ujit,
- shkyçja/legalizimi i personave të lidhur ilegalisht ose që vjedhin ujin,
- instalimi i ujëmatësve aty ku mungojnë,
- inspektimi i rregulltë dhe zëvendësimi i ujëmatësve jofunksional,
- ngritja e saktësisë dhe përgjegjësisë në leximin e ujëmatësve, etj.

4.1. Synimet Operative për Zvogëlimin e Humbjeve Komerciale

Për të përmbushur caqet e përcaktuara sa i përket zvogëlimit të humbjeve të ujit në nivelet e planifikuara, Kompania ka përcaktuar synimet specifike operative të cilat do të angazhohet t'i përmbushë përmes aktiviteteve konkrete të planifikuara për arritjen e secilit prej synimeve operative veç e veç.

- Konsolidimi i databazës së konsumatorëve: Identifikimi, incizimi dhe regjistrimi i të gjithë konsumatorëve në tërë zonën e shërbimit të Kompanisë ;
- Eliminimi i lidhjeve ilegale dhe formave tjera të shfrytëzimit të paautorizuar të ujit;
- Faturimi i konsumatorëve që reflekton saktësisht ujin e konsumuar. Instalimi i ujëmatësve për të gjithë konsumatorët dhe sigurimi i saktësisë së matjes dhe leximit.
- Llogaritjen e bilancit ujqor-që nderlidhet me sasine e ujit të prodhuar dhe të furnizuar në sistemin e furnizimit me uje te zones se sherbimit te KRUM
  - Sasine e ujit te humbur per shkak te problemeve teknike te sistemit (rrjedhje te gypave apo humbjeve ne pjese te ndryshme te sistemit) apo matesave te ujit,
  - Sasine e ujit te humbur per shkak te lidhjeve ilegale apo problemeve te keq menaxhimit te sistemit,
  - Sasine e ujit te furnizuar tek Klientet,
  - Sasine e Ujit te perdorur per qellime publike (sistemet kunder zjarrit, pastrimi i rezervuareve, rrugeve apo ujitja e lulishteve, etj) dhe per institucione te vecanta (xhami, kisha, jetimore, azile,etj),

Te gjitha keto do behen ne baza te rregullta mujore, nge pergjegjesi respektiv.

4.2. Aktivitetet e Planifikuara

Për secilin prej synimeve operative lidhur me zvogëlimin e humbjeve komerciale Kompania ka përcaktuar aktivitete konkrete si dhe afatet kohore respektive.

Synimi 1: Konsolidimi i databazës së konsumatorëve – Identifikimi, incizimi dhe regjistrimi i të gjithë konsumatorëve në tërë zonën e shërbimit.

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 1:

- (i) Incizimi kyçjeve shtëpiake dhe ujëmatësve nga ekipet e KURM.
KURM me ekipet e veta të Departamentit të Planifikimit dhe Zhvillimit incizojë rreth 1000 kyçje dhe ujëmatës në periudhën 2023.
- (iii) Azhurnimi sistematik i të dhënave të incizuara në terren në databazën e konsumatorëve nga Operatorët e GIS-it.
Kjo databazë do të jetë e ndërlidhur me sistemin e GIS. Ky aktivitet do të jetë permanent dhe do të zhvillohet gjatë tërë periudhës së përfshirë me këtë strategji.
- (iv) Verifikimi i të gjitha rasteve të cilat aktualisht nuk faturohen
KURM planifikon të formojë një komision i cili do të verifikojë të gjitha rastet e konsumatorëve të cilët aktualisht nuk faturohen. Konform gjetjeve të këtij komisioni, do të bëhet azhurnimi i databazës së konsumatorëve. Ky aktivitet planifikohet të realizohet gjatë vitit 2023 me resurset e Kompanisë.

Synimi 2: Identifikimi dhe eliminimi i lidhjeve ilegale dhe formave tjera të shfrytëzimit të paautorizuar të ujit.

Aktualisht Kompania nuk ka informacion se sa është numri i konsumatorëve të lidhur ilegalisht në rrjetin e ujësjellësit dhe të atyre konsumatorëve që faturohen sipas leximit të ujëmatësit por që kanë lidhje të ujit jashtë ujëmatësit (keqperdorin uji).

Gjendja aktuale:

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 2:

- (i) Zbulimi dhe raportimi i lidhjeve ilegale nga lexuesit e ujëmatësve
Të gjithë lexuesit e ujëmatësve do të kenë përgjegjësi për raportimin e kyçjeve ilegale në terrenin e tyre. Kompania do të aplikojë një skemë me të cilën do të ndëshkohen Lexuesit e Ujëmatësve, inspektorët dhe personat tjerë përgjegjës për mos-raportimin e kyçjeve ilegale. Ky aktivitet do të jetë permanent.
- (ii) Zbulimi dhe raportimi i kyçjeve ilegale nga Inspektorët e Kompania
KURM planifikon që në periudhën 2023 përmes Njësisë së Inspektimit të Inspektojë sistematikisht zonën e shërbimit të Kompania me qëllim të zbulimit të kyçjeve ilegale. Ky aktivitet do të jetë permanent dhe do të zhvillohet me resurset e brendshme të Kompania.
- (iii) Regjistrimi dhe fillimi i faturimit të konsumatorëve të kyçur ilegalisht

Të gjitha kycjet ilegale të zbuluara do të legalizohen dhe regjistrohen (nëse i plotësojnë kushtet për legalizim) apo shkyçen (nëse nuk i plotësojnë kushtet për legalizim), në të dyja rastet në pajtim me Ligjin - Rregullore Nr.06/2016 për Ndërprerje nga Shërbimet e Ujit në Kosovë dhe procedurat e Kompanisë.

(iv) Zbulimi dhe eliminimi i vjedhjeve të ujit

Zbulimi i vjedhjeve të ujit (lidhjet para ujëmatësit) planifikohet të zhvillohet në dy forma:

(i) nga ekipet të cilat inçizojnë kycjet shtëpiake dhe ujëmatësit, dhe (ii) nga ekipet e inspektimit. Pas zbulimit të këtyre rasteve do të veprhet në pajtim me procedurat e Kompanisë për Kycjet Ilegale dhe Shfrytëzimin e Pa-autorizuar të Ujit. Ky aktivitet do të jetë permanent.

Synimi 3: Faturimi i konsumatorëve që reflekton saktësisht ujin e konsumuar: instalimi i ujëmatësve për të gjithë konsumatorët dhe sigurimi i saktësisë së matjes dhe leximit.

Aktualisht (gjendja e fundvitit 2023 shkalla e matjes së konsumit të ujit është 95%. Nga numri total i 47,840 konsumatorëve aktiv (që faturohen), 45,449 faturohen në bazë të ujëmatësit.

Në anën tjetër, edhe sa i përket leximit të ujëmatësve, Kompania konsideron se saktësia e leximit të tyre nuk është në nivelin e duhur. Kjo konfirmohet nga Raportet e ARRU.

Gjendja aktuale:

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 3:

- (i) Blerja dhe instalimi i 2000 ujëmatësve të ri për zëvendësimin e ujëmatësve jofunksional
Duke filluar nga qershori 2023, Kompania do të zhvillojë kontrollimin sistematik të saktësisë së matjes së ujëmatësve dhe zëvendësimin e ujëmatësve jofunksional dhe të pasaktë. Kjo punë do të kryhet përmes tri formave:
- a. Kontrollimi vizuel nga ana e lexuesve të ujëmatësve dhe zëvendësimi i ujëmatësve jofunksional;*
  - b. Kontrollimi në terren nga ana e inspektorëve dhe zëvendësimi i ujëmatësve të pasaktë/jofunksional;*
  - c. Zëvendësimi sistematik i ujëmatësve të vjetër (ujëmatësit më të vjetër se 7 vite) në bazë të procedurave të Kompania për ujëmatësit.*

Për këtë qëllim Kompania do të shpenzoj 100 000 euro dhe zëvendësojë 2000 ujëmatës gjatë periudhës 2023. Në vitin 2023 do të zëvendësohen vetëm

konsumatorët Paushall (rreth 2400) ndërkaq duke filluar nga viti 2024 do te zhvillohet një program për zëvendësimin e te gjithë ujëmatësve më të vjetër se 7 vite.

(ii) Kontrollimi sistematik i saktësisë së leximit të ujëmatësve

Në këtë vit Kompania ka planifikuar angazhimin e personelit shtesë me kontratë për kontrollimin sistematik të saktësisë së leximit të ujëmatësve. Duke pasur këtë parasysh, Kompania do të vazhdojë këtë aktivitet – kontrollimin e saktësisë së leximit permes ekipeve të inspektimit nga Kompania.

(iii) Konsolidimi i databazës së ujëmatësve dhe azhurnimi i rregulltë i saj

Kompania planifikon që ta konsolidojë databazën e ujëmatësve dhe ta azhurnojë rregullisht atë. Databaza e ujëmatësve do të jetë e integruar me databazën e konsumatorëve dhe do të shërbejë si bazë për ndërrimin e rregulltë të ujëmatësve të vjetër dhe riparimin e tyre. Ktij procesi do i paraprijë edhe rregullorja per menxhimin e ujmatëve që planifikohet te miratohet ne 3 mujorin e 3 te vitit 2023.

(iii) Pllombimi i të gjithë ujëmatësve

Me qëllim të parandalimit të manipulimit me Ujëmatësja, ekipet e inspektimit do të kontrollojnë rregullisht pllombat e ujëmatësve dhe aty ku mungojnë do të vendosen pllombat. Ky aktivitet do te vazhdoj edhe gjate vitit 2023.

Pjesa e investimeve te parapara janë ne harmoni me planin e biznesit 2023-2025

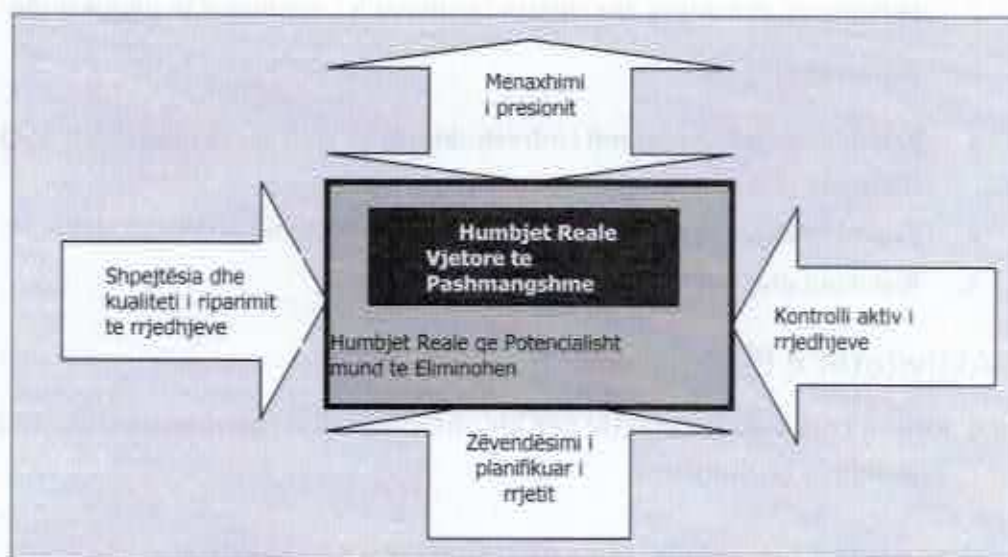

5. REDUKTIMI I HUMBJEVE REALE (FIZIKE)

Task Forca për Humbjet e Ujit e IWA-s e ka zhvilluar një model për menaxhimin e rrjedhjeve (humbjeve reale) që konsiston në 4 aspekte, dhe është paraqitur në fig. 3.

Një strategji e veçantë mbi të cilën duhet të mbështeten të gjitha aktivitetet e kontrollit të rrjedhjeve është konfigurimi i rrjetit. Në këtë kontekst, duhet të krijohen zonat e matjes – DMA (*'District Metered Areas'*) e pranuar përgjithësisht si forma më e përshtatshme për monitorimin dhe menaxhimin e humbjeve reale.

Figura 2: Qasja e kontrollimit të rrjedhjeve sipas Task Forcës së IWA-s për Humbjet e Ujit

Zvogëlimi i këtyre humbjeve kërkon investime financiare të konsiderueshme dhe njëkohësisht edhe përkushtim maksimal të menaxhmentit. Aktiviteti i Kompanisë në reduktimin e humbjeve reale të ujit do të përqendrohet në masat:

Faza e I-rë: 2023

- (i) Riparimi efektiv i rrjedhjeve të dukshme,
- (ii) Detektimi sistematik i rrjedhjeve të padukshme dhe riparimi i tyre,
- (iii) Rehabilitimi/zëvendësimi i rrjetit të vjetruar me asistencën e donatorëve
- (iv) Definimi dhe krijimi i zonave të matura (DMA)
- (v) Menaxhimi i presioneve

Faza e II-të: (2023 dhe në vazhdimësi)

- (i) Monitorimi i humbjeve në zonat e matura

- (ii) Përcaktimi i saktë i bilancit ujq
- (iii) Menaxhimi i presioneve

5.1 Rehabilitimi sistematik i rrjetit dhe kyçjeve shtëpiake Synimet Operative për Zvogëlimin e Humbjeve Reale/Fizike

Për të përmbushur caqet e përcaktuara sa i përket zvogëlimit të UPF në nivelet e planifikuara me Planin e Biznesit 2023-2025 dhe me këtë strategji, KURM ka përcaktuar synimet specifike operative për reduktimin e humbjeve reale (rrjedhjeve) të cilat do të angazhohet ti përmbushë përmes aktiviteteve konkrete të planifikuara për arritjen e secilit prej synimeve operative veç e veç.

1. Krijimi i një sistemi efektiv për identifikimin dhe riparimin e shpejtë të rrjedhjeve të dukshme (mbitokësore);
2. Hulumtimi, detektimi dhe riparimi sistematik i rrjedhjeve të padukshme (nëntokësore);
3. Rehabilitimi (zëvendësimi) i infrastrukturës së vjetruar të ujësjellësit (kyçjeve shtëpiake dhe rrjetit);
4. Krijimi i zonave të matura (DMA-ve) për menaxhimin efektiv të UPF;
5. Rishikimi dhe ridefinimi i zonave të presionit.

5.2 Aktivitetet e Planifikuara

Synimi 4: Krijimi i një sistemi efektiv për identifikimin dhe riparimin e shpejtë të rrjedhjeve të dukshme.

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 4:

- (i) Aplikimi i skemës stimuluese për raportimin e rrjedhjeve të ujit

Duke filluar nga Qershori i vitit 2023 KURM do të hartojë dhe aplikojë një skemë stimuluese për të gjithë ata të cilët raportojnë për rrjedhjen e ujit. Stimulimi do të konsistojë në pagesën simbolike pas çdo pesë rrjedhjeve të raportuara dhe të konstatuara do të stimulohen.

- (ii) Hapja e linjës telefonike për raportimin e rrjedhjeve pa pagesë

Prej Qershorit 2023, KURM do ta inaugurojë një numër të veçantë të telefonit përmes të cilit qytetarët do të mund të raportojnë rrjedhjet e ujit 24 orë në ditë. KURM do të angazhohet të gjejë zgjidhje që thirrjet telefonike në këtë numër të jenë pa pagesë.

- (iii) Vendosja e standardit për riparim brenda 24 orëve të rrjedhjeve të raportuara

Me qëllim të shkurtimeve të kohës së nevojshme për riparimin e rrjedhjeve, KURM do të vendosi dhe zbatojë standardin për *riparimin e rrjedhjeve të*

raportuara brenda 24 orëve prej momentit të raportimit të tyre.

Ky standard do të aplikohet për të gjitha rrjedhjet me përjashtim të rasteve të jashtëzakonshme të cilat kërkojnë operacione të gjëra në vëllim dhe material ose leje të posaçme për intervenim nga autoritetet përkatëse.

(iv) Ngritja e cilësisë së materialeve të përdorura dhe të punëve montuese

Duke pasur parasysh se cilësia e materialeve të përdorura dhe cilësia e montimit të tyre është faktori kryesor që ndikon në shkallën e humbjeve fizike të ujit, KURM do të kushtojë rendësi të veçantë kësaj çështje. Për adresimin adekuat të këtij problemi KURM do të ndërmer veprimet vijuese:

- Përdorimin e materialeve të kualitetit më të lartë të cilat janë të certifikuara dhe atestuara për ndërtimin, rehabilitimin apo riparimin e rrjetit të ujësjellësit;
- Kontrollimin dhe aprovimin paraprak të materialeve në rastet kur punimet kryhen nga kontraktorët e jashtëm të financuar qoftë nga KURM apo institucionet tjera
- Instalimi i kyçjeve shtëpiake duke përfshirë materialin dhe punët instaluese do të bëhet ekskluzivisht nga KURM.

Për këtë qëllim KURM do të përcaktojë standardin e kualitetit dhe specifikimet teknike të materialeve që mund të përdoren për rrjetin e ujësjellësit. Këto standarde do të jenë të obligueshme për projektimin dhe për prokurimin e materialit për nevojat e zgjerimit dhe mirëmbajtjes së rrjetit të ujësjellësit dhe të kyçjeve shtëpiake.

Synimi 5: Hulumtimi detektimi dhe riparimi sistematik i rrjedhjeve të padukshme (nëntokësore).

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 5:

(i) Ndarja zonës së shërbimit në nën-zona-një për secilën prej ekipeve

E tërë zona e shërbimit të Kompanisë do të ndahet në nën-zona të cilat do të jenë nën përgjegjësi të një prej ekipeve të detektimit të rrjedhjeve, fillimisht do krijohen dy nën-zona për të vazhduar edhe me të tjerat dhe duke monitoruar strikt hyrje-daljet e ujit, dhe i tërë procesi duhet të përfundojë gjatë vitit 2023.

(ii) Kontrollimi sistematik i rrjetit me qëllim të zbulimit të rrjedhjeve nëntokësore (të padukshme)

Departamenti i Detektimit të Rrjedhjeve do të zhvillojë një plan të kontrollimit pro-aktiv të rrjedhjeve. Ky plan do të përcaktojë që secili prej ekipeve duhet që ta kontrollojë tërë nën-zonën e vet të përgjegjësisë. Ky kontroll do të përfshijë zbulimin dhe raportimin e rrjedhjeve të dukshme si dhe detektimin dhe raportimin e rrjedhjeve të padukshme (nëntokësore).

(iii) Vendosja e standardit për riparimin brenda 7 ditëve të të gjitha rrjedhjeve të raportuara

Kompania do të vendos dhe zbatojë standardin për riparimin e rrjedhjeve të nëntokësore të detektuara brenda 7 ditëve prej momentit të raportimit të tyre. Ky standard do të aplikohet për të gjitha rrjedhjet me përgjashtim të rasteve të jashtëzakonshme të cilat kërkojnë operacione të gjëra në vëllim dhe material ose leje të posaçme për intervenim nga autoritetet përkatëse.

Synimi 6: Zëvendësimi i infrastrukturës së vjetëruar të ujësjellësit (rrjetit shpërndarës dhe kycjeve shtëpiake).

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 6:

- (i) Rehabilitimi/zëvendësimi i 1500 kycjeve shtëpiake
Në periudhën 2023-2025 Kompania do të zëvendësojë 1500 kycje shtëpiake.
- (ii) Rehabilitimi/zëvendësimi i 15,000 metra rrjetit shpërndarës të ujësjellësit bazuar në planin e menaxhimit të aseteve dhe kriteret e shërbyeshmërisë së rrjetit.
Gjatë viteve 2023-2025 Kompania do të zëvendësojë rreth 15,000metra rrjet të ujësjellësit në pjesët e ndryshme të rrjetit kryesor dhe shpërndarës. Rrjeti i ujësjellësit për tu zëvendësuar identifikohet bazuar në vlerësimin e bazuar në vjetërsinë dhe shërbyeshmërinë e rrjetit e në funksion të reduktimit të humbjeve fizike të ujit.

Synimi 7: Krijimi i zonave të matura (DMA-ve) për menaxhim e humbjeve të ujit.

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 7:

- (i) Definimi i Zonave të Matura – DMA-ve
Aktualisht KURM është në përfundim të procesit të definimit të zonave të matura (DMA-ve). Ky proces do të vazhdoj gjate gjith vitit 2023. Madhësia e DMA-ve do të përcaktohet konform udhëzimeve të IWA-së për madhësinë optimale të DMA-ve (rreth 1,000-2,000 kycje) por duke pasur parasysh njëkohësisht specifikat e sistemit të ujësjellësit të Kompanis. Do krijohet ekipë monitoruse prej se paku 2 personave të cilet do monitorojn nga afer te gjithë procesin ne zonen e mbulushmerise se KRUM dhe varesisht nga gjetjet do behen edhe intervenimet e nevojshme.
- (ii) Monitorimi i UPF në kuadër të DMA-ve dhe përcaktimi i saktë i bilancit uJOR për Kompanin
Pas përfundimit të krijimit të DMA-ve, gjatë vitit 2023, Kompania do të zhvillojë monitorimin kualitativ të UPF në kuadër të DMA-ve, e që do të mundësojë kuantifikimin e saktë të komponentëve të UPF dhe rrjedhimisht përcaktimin e saktë të bilancit uJOR. Në pajtim me gjetjet e këtij bilanci do të rishikohet edhe strategjia e reduktimit të UPF për vitet në vazhdim.

Shembull konkret i një DMA zone është ilustruar me poshtë:

1) Zhabar i Eperm me 276 konsumator:

Synimi 8: Menaxhimi i presioneve

AKTIVITETET E PLANIFIKUARA PËR ARRITJEN E SYNIMIT 8:

(i) Rishikimi dhe ridefinimi i zonave të presionit

Aktualisht në zonën e shërbimit të Kompanis ka nënzona ku presionet janë jashtëzakonisht të larta (mbi 7 bar). Duke pasur parasysh efektin që kanë presionet e larta në intensitetin e humbjeve të ujit, Kompania do t'i rishikojë zonat e presionit me qëllim të optimizimit të presioneve dhe menaxhimit të tyre. Për këtë qëllim Kompania do të tentojë të mbajë presionet në rrjet prej 2-4 bar.

(ii) Funksionalizimi i zonave të reja të presionit përmes punëve teknike operative (instalimi i pajisjeve për reduktimin e presionit për zonat e ridefinuara)

Pas ridefinimit të zonave të presionit në komunën e Mitrovices ku presionet janë të larta, do të ndërmerren punët e nevojshme operative/teknike për krijimin dhe funksionalizimin e zonave të reja me qëllim të menaxhimit adekuat të presioneve.

6 INVESTIMET

Për arritjen e qëllimeve të lartëcekura Kompania ka parapare investime në rrjet e që janë domosdoshmeri për suksesin e kompanise, të prezantuara më poshte:

Investimet 2023	
EMËRTIMI	Vlera ne EUR
Automjete	100,000
Administrata	30,000
Softveri për lexim te ujematesve ne largesi	22,140
UM Zonale 100 copa	130,000
UM shtepiak	150,000
Riparimi i pusetave (betonimi i tyre)	58,000
Investime ne rrjet (reduktues presioni)	30,000
Rrjet Emergjente (Sanimi i rrjetit ne Mitrovice- Iliride)	200,000
Ndarja ne Lushte- Skenderaj- Mitrovice	50,000
Zevendesimi I pompave 15,000*10	150,000
Gjithsej	923,140